

Steatyt ujawnia wiele swoich zadziwiających cech, jeśli tylko użyjemy go w kominku w prawidłowy sposób. Okazuje się jednak, że aby to zrobić potrzebna jest ogromna wiedza i doświadczenie.

Obecnie istnieje na świecie tylko kilka firm zajmujących się obróbką steatytu i budową kominów z tego wyjątkowego kamienia. Jedną z nich jest NunnaUni z Finlandii.

STEATYT

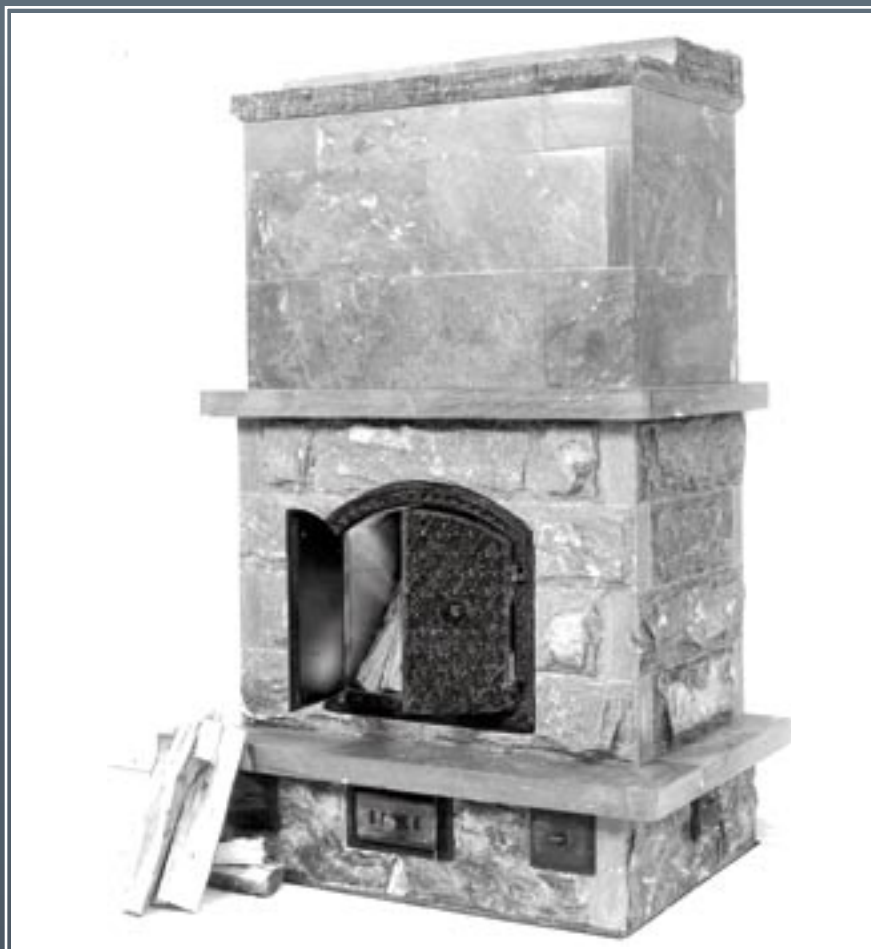
– kamień niezwykły

część I

Już od ponad stu lat steatyt jest znany jako materiał stosowany do budowy kominków. W XIX wieku ze steatytowych kominków słynęło miasteczko Nunnanlahti. W tym okresie wycinano go ręcznymi piłami, a następnie przewożono wozami konnymi na farmy i budowano z niego piece. Były to wspaniałe konstrukcje, a ich sława z biegiem czasu rosła i rozprzestrzeniła się po całym kraju. Niemniej jednak przemysłowa produkcja pieców ze steatytu rozpoczęła się dopiero w latach 80-tych ubiegłego wieku.

W tamtych czasach, a do pewnego stopnia także obecnie, nazwą soapstone (tłum. kamień mydlany) opatrywano różne gatunki kamienia łatwo poddającego się obróbce, które zawierały talk. Złoża tego minerału znajdują się niemal na całym świecie. Różne odmiany steatytu są wykorzystywane jako surowiec do produkcji talku, materiał do budowy kominków, a także do wykonywania rzeźb.

Doświadczeni zdunowie zdawali sobie sprawę, że nie wszystkie gatunki steatytu nadają się do budowy kominków. Wynikało to z ich doświadczenia, lecz oczywiście nie wiedzieli oni, dlaczego tak

Pierwsze piece wykorzystujące własności steatytu - lata 70-te

Juhani Lehikoinen (Jusi) późniejszy twórca firmy NunnaUuni Oy z ojcem tnąc steatyt - kopalnia w Nunnanlahti lata 50-te

się dzieje. Wobec braku jakichkolwiek pisemnych informacji na ten temat, firma NunnaUni zainicjowała rozległy projekt badawczy. W jego ramach kilka niezależnych laboratoriów na całym świecie badało struktury mineralogiczne różnych gatunków steatyty oraz ich charakterystyki. Obecnie, dzięki uzyskanym w ten sposób wynikom, wyróżniamy kilka grup steatyty, a dla każdej z nich istnieje odrębne zastosowanie.

Wiedza o steatycie jako podstawa budowy dobrego pieca akumulacyjnego

Steatyt jest bardzo gęstym materiałem, dzięki czemu ma dużą pojemność cieplną. Samo to jednak nie wystarcza jeszcze do zbudowania pieca. Piece są owocem praktycznego zastosowania rozległej wiedzy o steatycie w toku całego procesu, od kamieniołomów, aż do ostatecznego montażu.

Steatyt, z którego wykonywane są zewnętrzne części pieca, nie musi mieć wysokiej wytrzymałości cieplnej. Ważniejsza jest w tym przypadku struktura kamienia i takie jego zorientowanie, by pasma talku biegły pionowo. Dzięki temu zewnętrzna konstrukcja hamuje tempo oddawania ciepła do pomieszczenia.

Także dobór materiału paleniska wymaga rozważań, przede wszystkim dlatego, że temperatura spalania jest bardzo wysoka, a kamień bezpośrednio styka się z płomieniem. W tym przypadku konieczne jest sięgnięcie po specjalnie wyselekcjonowany steatyt drobnoziarnisty, który może przez kilkadziesiąt lat wytrzymywać działanie ekstremalnie wysokiej temperatury. Tutaj pasma strukturalne orientuje się poziomo, tak aby kamienie tworzące palenisko mogły bardzo szybko zaabsorbować możliwie najwięcej ciepła powstającego podczas spalania.

Dzięki wyjątkowym właściwościom tej odmiany steatyty zwanej Mammutti-Stone (tłum. Kamień Mamuci) nie trzeba sięgać po żadne kompromisowe rozwiązania, jeśli chodzi o produkcję ciepła lub czas ogrzewania. Wystarczą dwie godziny nagrzewania, by zgromadzić ciepło potrzebne na ponad dobę.

Prace badawczo-rozwojowe

Nieprzerwanie prowadzone są prace badawczo-rozwojowe nad różnymi gatunkami steatyty i konstrukcjami pieców budowanych z tego kamienia. Piece te spełniają wymagania najsurowszych norm europejskich. Więcej informacji na temat niezwykłego kamienia, jakim bez wątpienia jest steatyt, jego fizycznych właściwości i budowy, a także zalet i parametrów pieców steatytowych, znajduje Państwo z kolejnych częściach cyklu.

 Turunen Miia /NunnaUni Oy
Radosław Grabowski /NunnaUni Polska

XIX wieczny piec steatytowy - miejscowość Kosula w Finlandii